

СПИСЪК И РЕЗЮМЕТА

на научните публикации на доц. д-р Бончо Господинов,

представени за участие в конкурса за придобиване на академична длъжност „професор“ по

1.2. Педагогика (Основи на педагогическите изследвания, Педагогика), обявен в ДВ, бр.

14 от 19 февруари 2016 г.

I. Монографии

1. Господинов, Б. Научното педагогическо изследване. Методологически, технологични и методически аспекти. С., Издателство на СУ „Св. Климент Охридски”, 2016г., ISBN 978-954-07-4101-7, 304 стр.

Резюме:

В книгата се представят и обсъждат същността и особеностите на научното педагогическо изследване, връзката му с науката и най-вече с науката педагогика, определени аспекти на неговата методология, технология и методика, а също така, макар и накратко, някои моменти на неговата история.

В структурата на книгата се включват увод, 21 глави и библиография.

В първа част – „Образование и научни изследвания“, която включва три глави, се разглеждат епистемологичните основи на научното изследване като такова и научното педагогическо изследване в частност, както и социалната и педагогическата същност на образованието като предмет на педагогиката и педагогическите изследвания. Направен е кратък исторически преглед на възникването и развитието на педагогическите изследвания.

Втората част – „Методологически основи на научното педагогическо изследване“, включва пет глави. В нея се разглеждат и анализират същността и спецификата на научното педагогическо изследване, неговата структура, а също видовете педагогически изследвания. Отделено е специално внимание на основните изследователски подходи в научните педагогически изследвания (количествен, качествен и смесен) – философско-методологически и научно-педагогически основания, същност и специфика, основни варианти на приложение. Обосновава се същността на експеримента като подход за организация и планиране (дизайн) на педагогическото изследване в противовес на досегашното му разбиране като изследователски метод.

Третата част, която включва пет глави, е посветена на технологията на емпиричното педагогическо изследване – конструиране на концепция, операционализация и измерване, планиране на изследването и видове изследователски програми, формиране на извадка, подбор на методи за изследване.

В четвъртата част (осем глави) се разглеждат основните методи за количествено емпирично педагогическо изследване – наблюдение, дидактическо тестиране, анкетиране и интервюиране, социометрични методи, оценъчни скали, експертно оценяване, проективни методи, анализ на съдържанието (контент-анализ).

Библиографската справка включва 104 източника – 61 на кирилица и 43 на латиница.

2. Делибалтова, В., Господинов, Б. Теоретико-практически аспекти на обучението в слети класове. С., Издателство на СУ „Св. Климент Охридски”, 2016г., ISBN 978-954-07-4058-4, 109 стр.

- **Част II. Особенности на организацията и реализирането на обучението в слетия клас /доц. д-р Бончо Господинов/. С. 25 – 82.**

Резюме:

Текстът представя и анализира: а) общите характеристики на обучението в слети класове (същност и особености, основни проблеми и предизвикателства); б) същността и особеностите на формите за организация на обучението в слетия клас – класически и алтернативни решения (базирани на опита в САЩ и Русия); в) особеностите на конструиране на процеса на обучение (организация и оформление на класната стая, организация на времето, разпределяне и групиране на учениците, специфика на едновременното обучение по един и по няколко учебни предмета, основни принципи на разновъзрастовото взаимодействие в слети клас); г) дидактико-методически препоръки за ръководство/мениджмънт на слетия клас.

Общата библиография на книгата включва 48 използвани източника – 20 на кирилица и 28 на латиница.

II. Статии в научни списания

3. Господинов, Б. Социална работа и социална педагогика. – Годишник на СУ, том 102, книга Социални дейности, 2010. ISSN 0861 – 8291, с. 25 – 40.

Резюме:

В статията се акцентира върху необходимостта от разграничаване (както терминологично, така и в съдържателен план) между понятията „социални дейности”, „социална работа” и „социална педагогика”. Направен е кратък анализ на общото и различното между тях с оглед по-ясното очертаване и определяне на същността на социалната работа.

В списъка на използваната литература са включени 19 източника – 15 на кирилица и 4 на латиница

4. Господинов, Б. Проблеми на подготовката на студентите в специалност Педагогика. – Стратегии на образователната и научната политика. 2004, кн 3. ISSN 1310 – 0270, с. 30 – 33.

Резюме:

Статията анализира диалектичката връзка между промените в обществото и промените в университетската специалност Педагогика, както и основните начини на осъществяване на тази връзка. Разглеждат се основните проблеми, с които се сблъсква подготовката на студентите в специалността в годините на прехода – противоречието между потребностите на образователната система от квалифицирани кадри и неадекватната социална поръчка към подготвящите такива кадри университетски специалности, необходимостта намиране на точен баланс между теоретична и практическа подготовка на студентите, затрудненията при подбора на студентите, обучаващи се в специалност Педагогика.

III. Статии в поредица

5. Gospodinov, B., A. Chavdarova, S. Tzvetanska. Social Work Education in Bulgaria. In: Ausbildung für soziale berufe in Europa. Bond 2. Veröffentlichung im ISS-Eigenverlag. Francfurt am Main, im Januar 2005. ISBN 3-88493-191-1, с. 149 – 164.

...

3. Structure of the education/training for social professions – p.p. 154-157

4. Study courses for the different social profession – p.p. 158-162

5. Development since the 90ties – p.p. 162-163

6. Politics of the education/training for social professions – p.p. 163-164

Резюме:

В изброените по-горе самостоятелни части на колективната публикация се представя структурата на образованието и подготовката на кадри за социалните професии в България (бакалавърска, магистърска и докторска степен), основните учебни дисциплини в различните специалности, подготвящи кадри за социалните професии в българските университети (социални дейности, социална педагогика и специална педагогика), развитието на образованието за социални професии след 1990г., както и основните политики в областта на това образование.

IV. Статии в сборници (от конференции и др.)

6. Господинов, Б. За дидактическия статус на образованието. В: Качество на образованието – дидактически измерения. С., 2005. ISBN 954-607-687-2, с. 21 – 27.

В публикацията се анализират съществуващи становища за същността на образованието като педагогическо понятие и за неговия дидактически статус. Аргументира се тезата, че без постигане на яснота по тези въпроси трудно би могло да се пристъпи към изясняване на същността на качеството на образованието и критериите за неговото оценяване.

В списъка на използваната литература са включени 15 източника на кирилица.

7. Господинов, Б. Относно прилагането на системата за натрупване и трансфер на кредити във висшето образование в България. В: Университетското образование: предизвикателства и перспективи през XXI век. С., Издателство на СУ „Св. Климент Охридски”, 2006г. ISBN 978-954-718-191-5, с. 171 – 180.

В статията се подлага на критичен анализ влязлата в сила през 2004г. и съществуващата и досега Наредба за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити. Аргументира се тезата, че действително натрупване и трансфер на кредити, осигуряващи мобилност на студентите може да има само при наличие на: а) възможност студентите реално да избират учебни дисциплини и в една или друга степен сами да конструират свия индивидуален учебен план; б) наличие на гъвкави учебни планове с достатъчен брой действително избираеми и факултативни учебни дисциплини, разпределени по модули и профили и в) съпоставими учебни планове на специалностите в университетите.

Като се изхожда от доцимولوجическата същност на процедурата за разпределение и присъждане на кредити е направен опит да се даде обоснован отговор на следните въпроси: 1) Какво измерваме и оценяваме, за да присъдим кредити? Самостоятелната

работа на студента или продукт от дейността (самостоятелната работа) на студента? 2) Какво представя един учебен план във времеви аспект . хорариум или пълна студентска заетост? Какво се представя чрез хорариума – аудиторна и/или извънаудиторна заетост? 4) Какво са практиките и факултативните дисциплини – аудиторна или извънаудиторна заетост?

В литературата са включени 4 източника на кирилица и 1 на латиница.

8. Господинов, Б. Образованието по социална работа в България – възникване, развитие, актуално състояние, перспективи. В: Проблеми на социалната работа, С., 2007. ISBN 978-954-305-232-5, с. 9 – 18.

В статията се анализират предпоставките за възникването на образованието по социална работа в България след 1989г. Представя се в хронологичен порядък разкриването на специалност „Социални дейности“ в българските университети в периода 1991-2007г. Анализират се отделните етапи в развитието на образованието по социална работа у нас, както и неговото актуално състояние. Очертават се перспективите пред в неговото развитие след 2007г.

В библиографията са включени 9 източника на кирилица.

9. Господинов, Б. Педагогическа квалификация на учителите и качество на образованието. В: 120 години университетска педагогика. Между традицията и новите реалности. С., 2008. ISBN 978-954-07-2776-9, с. 67 – 74.

В статията се анализира връзката между първоначалната подготовка на учителите и качеството на образованието. Като извод от представянето на актуалното състояние на тази връзка в международен мащаб, се подчертава необходимостта от реконструиране на модела за първоначална професионална подготовка на учителите като важна стъпка към усъвършенстването на средното образование в България.

Библиографията включва общо 12 източника, от които 8 на кирилица и 4 на латиница.

10. Господинов, Б. Към въпроса за базовата педагогическа подготовка на учителите. В: Съвременното обучение между теорията и практиката. С., 2009. ISBN 978-954-07-3003-5, с. 67 – 75.

Статията подчертава необходимостта от неотложно разрешаване на отдавна съществуващия и все по-задълбочаващ се проблем с базовата педагогическа подготовка на учителите за прогимназиалния и горния курс на средното училище у нас. Като се посочва, че този проблем не е присъщ само за България, се подчертава, че в другите страни той се анализира задълбочено и се търсят адекватни решения (дава се пример със Скандинавските страни). Предлага се един възможен подход за решаване на проблема в български условия.

Използвана литература включва 8 източника, от които 2 на кирилица и 8 на латиница.

11. Gospodinov, B. Quality of education from the perspective of diversity. In: Policies and practices for teaching sociocultural diversity. Diversity and inclusion: challenges for teacher education. Final conference. Council of Europe, 2010. ISBN 978-92-871-6851-1, p.p. 95 – 100.

В публикацията се подчертава значимостта на повишаването на качеството на образованието за разрешаване на проблемите, произтичащи от културното и етническо многообразие в училище, както и значимостта на високата професионална квалификация на учителите за постигане на баланс между качество на образованието и културната многообразие.

Библиографията включва 3 източника на латиница.

12. Господинов, Б. За професията на началния учител. В: Традиции и иновации в началното образование. С., Издателство на СУ „Св. Климент Охридски”, 2014г., с. 112 – 117.

В статията се аргументира тезата за значимостта на високата професионална квалификация на началния учител за интелектуалното и нравственото развитие на малките ученици и се подчертава значимостта на адекватния подбор и квалификация на бъдещите начални учители с оглед качествено изпълнение на тази тяхна мисия.

Библиографията включва 5 източника на кирилица.

13. Господинов, Б. Педагогическо взаимодействие и качество на образованието. В: „Детето във фокуса на педагогическото взаимодействие и социалната работа”. С., Издателство на СУ „Св. Климент Охридски”, 2014, с. 420 – 426.

Върху основата на кратък анализ на съвременните педагогически разбирания на понятието „качество на образованието“ се аргументира тезата че в основата на педагогическата същност на това понятие лежи педагогическото взаимодействие като основен механизъм за постигане на действително качество на образованието.

Използваната литература включва 5 източника, от които 5 на кирилица и 2 на латиница.

14. Господинов, Б. Педагогика и педагогически изследвания ... или за началото на съвременната педагогика. В: „30 години педагогически факултет“, Велико Търново, Фабер, 2015. ISBN 971-619-00-0352-6, с. 50 – 57.

В статията се подчертава значимостта на появата на педагогическите изследвания за обособяването и развитието на съвременната педагогика като наука, като се извежда на преден план съществената роля на експерименталната педагогика в този процес.

Библиографията включва 11 източника от които 8 на кирилица и 3 на латиница.

V. Учебници

15. Николаева, С., Чавдарова-Костова, С., Господинов, Б., Европейско образование. Документи. Добри практики. Библиографии. Екс-Прес, 2011. ISBN 978-954-490-239-1.

• **Част IV „Трансфер на кредити и мобилност в европейската образователна мрежа“, с. 223 – 283. Включва:**

1. Въведение – „Мобилността в европейската образователна мрежа – проблеми и предизвикателства“.

Във въведението се анализира политическият и социално-икономическият контекст на мобилността в обединена Европа. Разглежда се възникването и развитието на идеята за свободното движение на идеи, хора, стоки и услуги. Обособяват се основните категории

причини, пораждащи съвременните проблеми на Европейския съюз, като се категоризират и самите проблеми. В този контекст се разглежда ролята на образованието като такова, което по своята същност и социално предназначение е призвано да съдейства за разрешаването на упоменатите проблеми най-вече чрез реализирането на своята социално-мобилна функция. Представят се и се анализират общите рамки и актуалното състояние на образователната мобилност в Европейския съюз и в Република България и най-съществените проблеми, с които тя се сблъсква.

Библиографията към текста включва общо 17 източника – 13 на кирилица и 7 на латиница.

2. **Документи – 11 документа (публикувани на български език или в авторски превод от английски език), регламентиращи процедурата на трансферна кредити и мобилността в европейската образователна мрежа:** 1) Болонска декларация за създаване на общоевропейско образователно пространство за висшето образование; 2) Единна рамка за прозрачност на квалификациите и компетентностите (ЕВРОПАС); 3) EUROPASS Автобиография; 4) Единни европейски критерии за познания по езици / Европейски нива – Матрицата за самооценка; 5) Europass езиков паспорт; 6) Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР); 7) Препоръка 2008/с 111/01/ЕО на европейския парламенти на съвета; 8) Реализиране на европейското пространство за висше образование. Комюнике на Конференцията на министрите, отговарящи за висше образование, Берлин, 19.09. 2003г.; 9) Политическа рамка на промените в европейското пространство за висше образование от Берген до Лондон; 10) Европейска система за трансфер и натрупване на кредити – ЕСТК; 11) Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ЕСТКПОО).
3. **Библиография по темата – общо 67 източника, от които 32 на кирилица и 35 на латиница.**

16. Чавдарова-Костова, С., В. Делибалтова, Б. Господинов. Педагогика. Второ допълнено и преработено издание. С., Издателство на СУ „Св. Климент Охридски”, 2012. ISBN 978-954-07-3407-1:

- Научен статут на педагогиката, с. 7-31.

Анализират се и се изясняват произходът и същността на обучението, възпитанието и образованието като социални явления, а оттук и тяхната социална и личностна значимост. Представени са техните социални функции, а също и основните и диалектически им характеристики.

Изясняват се същността, особеностите и функциите на педагогиката като социална наука, нейните обект, предмет, задачи и основни понятия.

Библиографията към текста включва общо 29 източника, от които 26 на кирилица и 3 на латиница.

- Развитие на личността и образование, с. 32-49.

Анализира се връзката между образованието, разбирано като единство на обучение и възпитание, и развитието на личността. В контекста на изясняване на същината на развитието на личността като фундаментален проблем за педагогиката се формулират някои основни въпроси, чиито научнообосновани отговори биха допринесли за

повишаване на ефективността от осъществяването на образованието, обучението и възпитанието. А именно: Каква е ролята и значението на образованието за развитието на личността? Как трябва да се осъществяват педагогическите дейности, за да стимулират в максимална степен личностното развитие? Какво е мястото на образованието сред другите фактори за развитие? и пр.

Анализира се и се изяснява същността на основните групи фактори за развитието на личността – биологични и социални, като се подчертава необходимостта от разбирането и отчитането на диалектичката връзка между тях.

Представят се различни становища за ролята на образованието за развитието на личността и за неговите възможности и ограничения в това отношение.

Библиографията към текста включва 15 източника, от които 14 на кирилица и 1 на латиница.

- Методи на педагогическите изследвания, с. 50-65.

Представят се накратко същността, видовете и структурата на педагогическото изследване, както и основните методи за осъществяване на теоретично и количествено емпирично изследване.

Библиографията към текста включва 10 източника, от които 8 на кирилица и 2 на латиница.

- Система на образованието, с. 66-94.

Анализира се същността и се представят общите характеристики и особеностите на системата на образованието от социална и педагогическа гледна точка, нейните принципи, детерминанти, функции и структура.

Направен е кратък исторически преглед и анализ на възникването и развитието на образователните системи в глобален мащаб. Представено е възникването, развитието и актуалното състояние на образователната система в България.

Библиографията към текста включва общо 29 източника, от които 17 на кирилица и 12 на латиница.

- Съдържание на обучението, с. 256-281.

Направен е опит за изясняване на същността на съдържанието на обучението от дидактическа гледна точка чрез анализ на същността и уточняване на основните понятия, чрез които се концептуализира този дидактически проблем – учебно съдържание, съдържание на образованието, съдържание на образованието и обучението, учебен материал, кърикулъм. Направено е обосновано разграничаване на понятията съдържание на образованието и съдържание на обучението.

Представят се дидактическите последици от развитието на научното познание, отношението между наука и учебен предмет, принципите за подбор и структуриране на съдържанието на обучението, основни подходи към конструирането и дидактическата структура на учебния предмет, държавните стандарти за съдържание на образованието и обучението, основни документи за съдържанието на обучението.

Библиографията към текста включва 18 източника на кирилица.

- Методи и средства на обучение, с. 302-323.

Анализира се и се изяснява същността, дидактическият статус и структурата на методите на обучение, особеностите на системата от методи на обучението и техният полифункционален характер, както и тяхната значимост като основен компонент в системата на обучението. Представени са детерминантите за подбор на методите на обучение и е направена характеристика на основните и най-широко прилагани методи.

Изяснява се дидактическата същност на понятието „средства на обучение“, анализират се основните им функции и мястото им в системата на обучението като цяло, основните детерминанти за техния подбор и прилагане.

Библиографията към текста включва общо 28 източника, от които 25 на кирилица и 3 на латиница.

- Форми за организация на обучението, 335-356.

Изяснява се същността на понятието „форма за организация на обучението“ и се представя основната класификация на организационните форми – класни урочни, класни неурочни и извънкласни.

Отделя се специално внимание на урока като основна форма за организация на обучението – същност, обща структура, основни видове уроци и техните структури, планиране на урока и подходи към неговото осъществяване.

Представени са основните видове неурочни форми за организация на обучението (класни и извънкласни) – учебна екскурзия, учебна лекция, учебна конференция, семинар, учебно-практическо занятие, лабораторно занятие, факултативно занятие, предметен кръжок.

Библиографията към текста включва общо 13 източника, от които 8 на кирилица и 5 на латиница.